
М.М. Хилько,
кандидат філософських наук,
науковий співробітник Інституту журналістики
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ФІЛОСОФСЬКІ МЕТОДИ У ДОСЛІДЖЕННІ ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВСТВА

Журналістикознавчі дослідження в Україні проводилися ще від часів І.Франка й О.Маковея, і вже на початку ХХ ст. сформувалась історія української журналістики як наукова дисципліна. У 1950–60-х роках відбувся процес диференціації науки про журналістику з виокремленням теорії журналістики від історико-журналістських досліджень. Офіційно визнаною самостійною наукою українське журналістикознавство стало у грудні 2000 р., коли українська школа журналістикознавства та теорії масової комунікації була затверджена вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка і залічена до переліку наукових шкіл.

Значний внесок у дослідження української журналістики у різні часи зробили М.Возняк, М.Грушевський, В.Ігнатенко, І.Кревецький, В.Щурат, А.Животко, Ю.Тернопільський; М.Бернштейн, Г.Вартанов, О.Дей, В.Дмитрук, І.Дорошенко, І.Крупський, О.Мукомеля, М.Нечитайлюк, В.Рубан, І.Слободянюк, Л.Суярко, П.Федченко, Й.Цьох, М.Шестопал; В.Богусловський, Є.Бондар, Д.Григораш, І.Дем'янчук, В.Здоровега, В.Іваненко, В.Качкан, Ю.Лазебник, А.Москаленко, В.Полковенко, Д.Прилюк, І.Прокопенко, В.Різун, Б.Черняков, Ю.Шаповал.

За вже класичним для вітчизняної наукової думки визначенням В.Різуна, журналістикознавство – це наука, яка вивчає історію, теорію і практику засобів масової інформації, є онтологією такого суспільного явища, як журналістика. Ця наука має свою історію (історія українського журналістикознавства), свою філософію і методологію [3, 7]. Історичне журналістикознавство досліджує процеси зародження і формування науки про журналіс-

тику, періоди розвитку журналістикознавства, наукові праці з історії засобів масової інформації. Теоретичне журналістикознавство досліджує як саму теорію журналістики, так і наукові праці з теорії журналістики, формує термінологію журналістики. Практичне журналістикознавство проводить емпіричні дослідження, моніторинг ЗМІ, експерименти.

В.Різун і Т.Трачук завданнями української наукової школи журналістикознавства називають планування наукових досліджень, видання монографій, наукових журналів, які б репрезентували наукову школу; розроблення єдиної поняттєво-термінологічної системи та стандартів її функціонування; розроблення історії української науки про журналістику [3, 5–6].

Незважаючи на значні досягнення у дослідженні окремих аспектів з історії і теорії журналістики, лишається актуальним питання комплексного, системного дослідження всього журналістикознавчого процесу в Україні в цілому. Отже, журналістикознавство попереду ще чекає значна робота, яка вимагає комплексної і системної спрямованості досліджень; вибору предмету дослідження, який передбачав би рівномірне дослідження всіх аспектів журналістикознавства; застосування чіткої, правильно підібраної методології.

Аналізуючи методологію дослідження журналістикознавства, насамперед спрямуємо увагу на найбільш універсальні і широко застосовувані методи – філософські, а також на можливості їх застосування у журналістикознавстві.

Філософські методи – це система принципів, операцій, прийомів, що мають загальний, універсальний характер і перебувають на найвищих щаблях абстрагування. Філософські методи визначають лише найбільш загальні регулятиви дослідження, генеральну стратегію, але не заміняють загальнонаукові і спеціальні методи і безпосередньо не визначають остаточний результат наукового дослідження. Як відзначає О.Кравець, “чим більш загальним є метод наукового пізнання, тим більше він невизначений відносно конкретних кроків пізнання, тим більша його неоднозначність у визначенні кінцевих результатів дослідження” [1, 13]. Проте це зовсім не означає, що філософські методи не потрібні чи не обов’язкові в науковому дослідженні. Як засвідчує досвід історії

пізнання людиною світу, помилка на вищих щаблях пізнання може звести нанівець усі подальші конкретні дослідження, змарнувати величезні затрати людського і матеріального ресурсу на завідомо безплідні зусилля.

Серед філософських методів найбільш давніми й основними є діалектичний і метафізичний. Хоча філософські методи не вичерпуються двома названими, адже кожна філософська концепція має методологічну функцію, є своєрідним способом розумової діяльності. Тому до філософських належать також такі методи, як аналітичний (характерний для сучасної аналітичної філософії), інтуїтивний, феноменологічний, герменевтичний та ін. Філософські системи і відповідно їх методи часто поєднувалися, як, наприклад діалектичний метод у Г.Гегеля був поєднаний з ідеалізмом, а у К.Маркса – з матеріалізмом тощо. Але двома “китами”, на яких вже тисячоліття тримаються філософські (і не тільки) дослідження, все ж є методи діалектики і метафізики.

Діалектика – це вчення про найбільш загальні закони розвитку природи, суспільства, пізнання і заснований на цьому вченні універсальний метод мислення та дії. Діалектика є найбільш повним і всебічним вченням про розвиток як про нескінченний поступальний суперечливий процес, в якому домінує сходження від нижчого до вищого, від простого до складного, від старого до нового. Вперше термін “діалектика” застосував Сократ для позначення плідного і взаємозацікавленого досягнення істини шляхом зіткнення суперечливих думок.

В історії філософії вирізняють три основні форми діалектики: античну, німецьку і матеріалістичну. *Антична діалектика*, що спиралася на життєвий досвід, була представлена у вченнях Геракліта, Платона, Зенона та інших давньогрецьких філософів. *Німецька ідеалістична діалектика* була розроблена Кантом, Фіхте, Шеллінгом і особливо Гегелем у його праці “Наука логіки”. Гегель проаналізував найважливіші закони і категорії діалектики, логіки і теорії пізнання, сформулював основні принципи діалектичного методу, запровадив ідею розвитку в розуміння всіх явищ реальної дійсності. Основи *матеріалістичної діалектики* були розроблені класиками марксизму.

Якщо в об'єктивному світі відбувається постійний розвиток, виникнення нового і зникнення старого, взаємні переходи явищ, то поняття, категорії й інші форми мислення також повинні бути гнучкими, рухливими, взаємозалежними, єдиними в протилежностях – для того, щоб адекватно відображати реальну дійсність. Тому одним з найважливіших *принципів діалектики* є *принцип історизму*, який передбачає розгляд предметів у їх розвитку, саморусі, зміні; аналіз основних етапів і тенденцій виникнення, розвитку і функціонування предмету; дослідження його теперішнього і прогнозування тенденцій подальшого розвитку. За принципом історизму предмет досліджується за всією часу у вигляді цілісної безперервної єдності таких його станів, як минуле, сьогодення і майбутнє.

Принцип об'єктивності заснований на визнанні дійсності в її реальних закономірностях і загальних формах. Цей принцип вимагає від дослідника виходити з чуттєво-предметної діяльності в усьому її обсязі і розвитку; усвідомити і реалізувати активну роль суб'єкта пізнання і дії; виходити з фактів у їх сукупності і вміти відображати логіку речей у логіці понять; виявляти внутрішню єдність предмету як глибинну основу всіх його формоутворень; вміло обирати адекватну даному предмету чи явищу систему методів і послідовно її реалізовувати; розглядати предмет чи явище у відповідному соціокультурному контексті, в межах відповідних світоглядних орієнтацій; підходити до всіх процесів і явищ критично і діяти відповідно до логіки даного предмета чи явища.

Для журналістикознавства принципи історизму і об'єктивності особливо важливі тим, що творчість журналістів і матеріали ЗМІ не можна розглядати поза часовим виміром і соціокультурним контекстом. Можливо, немає іншої науки, для якої питання актуальності матеріалів, їх розгляду в контексті конкретних часових меж є такими актуальним, адже в журналістиці навіть сьогоденній матеріал вже може бути застарілим. Без врахування історичного тла, характерних особливостей розвитку журналістики в певну добу, світоглядних орієнтацій суспільства в цілому і конкретного автора зокрема, неможливо адекватно оцінити інформативну цінність, художні, мовні, стилістичні якості аналізованих робіт, видань, здібностей автора тощо. При цьому обов'язково потрібно врахуву-

вати генезис предмету дослідження, його історію, теперішнє (в межах хронологічних рамок дослідження) і перспективи розвитку.

Принцип всебічності відображає загальний зв'язок усіх явищ дійсності. Цей принцип виходить з того, що світ являє собою єдине ціле, де кожен предмет нерозривно пов'язаний з іншими предметами і всі вони постійно взаємодіють один з одним. При цьому, кожен з предметів не лише знаходиться у постійній взаємодії з іншими предметами і явищами, а й сам містить у собі безліч внутрішніх боків, зв'язків, відносин. Принцип всебічності має місце не лише у природі, а й у мисленні, де зв'язок і взаємозумовленість форм мислення, понять, суджень, категорій, теорій є відображенням загального зв'язку і взаємозумовленості явищ реального світу. Тож правильне розуміння будь-якого предмету можливе лише у разі дослідження всієї сукупності його внутрішніх і зовнішніх боків, зв'язків, відносин. Щоб пізнати предмет чи явище глибоко і всебічно, потрібно вивчити всі його боки і зв'язки з вичлененням головних, вирішальних чинників, що характеризують цей предмет чи явище, визначають його суть і його межі.

З принципом всебічності пов'язаний принцип конкретності, який передбачає дослідження предмету в сукупності всіх його сторін і зв'язків, що відображається як чуттєво-конкретне (на емпіричному рівні) або як уявно-конкретне (на теоретичному рівні). Потрібно "вивести" предмет чи явище з його головної, істотної ознаки і відтворити його як діалектично розчленоване ціле; простежити переломлення загального в одиничному, сутності в явищах, закону в його модифікаціях; врахувати різноманітні умови місця, часу й інших обставин, що змінюють буття цього предмета; виявити специфічний механізм взаємозв'язку загального й одиничного; розглянути предмет чи явище у складі більш широкого цілого, елементом якого він є.

Щодо журналістикознавства необхідність принципів всебічності і конкретності пояснюється тим, що журналістика, її суб'єкти й об'єкти, ЗМІ і сама масова інформація є невід'ємною складовою життя суспільства, тому ефективно досліджувати предмет журналістикознавства поза сукупності його внутрішніх та зовнішніх зв'язків і відносин неможливо. При цьому обов'язковим є врахування умов місця, часу й інших обставин, що впливають на буття цього

предмета. Наприклад, щоб дослідити рівень свободи слова у конкретному засобі масової інформації, потрібно, визначившись із критеріями, оцінити рівень свободи слова у країні загалом, місце даного ЗМІ у системі суспільних відносин (форма власності, політичні симпатії власників, політичні і культурні вподобання цільової аудиторії, задекларовані і реальні цілі ЗМІ тощо), внутрішні відносини у ЗМІ, зокрема рівень юридично закріпленої захищеності колективу від втручання власника у редакційну політику, рівень фінансової незалежності журналістів, їх професійності, особистої відданості принципам свободи слова, взаємини у колективі тощо.

Принцип суперечності передбачає дослідження реальних суперечностей предмету, що включає виявлення предметної суперечності; всебічний аналіз усіх аспектів суперечності по окремоті; розгляд предмета як єдності протилежностей у цілому на засадах знання кожної з них; визначення місця суперечності у системі інших суперечностей предмета; простеження етапів розвитку даної суперечності; аналіз механізму розв'язання суперечності як процесу і результату її розгортання і загострення.

У журналістикознавстві із суперечностями доводиться зіштовхуватися постійно, адже журналістські праці зазвичай неоднозначні з точки зору як змісту, так і форми. Внутрішня суперечливість може висловлюватися у прихованих думках, що читаються “між рядками” (особливо, якщо журналіст не може прямим текстом сказати те, що хотів би донести до читача). Суперечливим може бути ставлення журналіста до редакційного завдання. Суперечливою може бути і позиція самого журналіста щодо предмету публікації. Суперечливість може виникати між реальним змістом подій і тим, як вони викладені у тлумаченні ЗМІ. При цьому важливо дослідити причини такої суперечності (наприклад, чи це свідомо дезінформація, чи це помилка, чи авторське бачення журналіста), а також знайти за нею справжню суть предмету дослідження.

Наприклад, досліджуючи матеріали ЗМІ радянських часів, незважаючи на жорстку цензуру, нерідко “між рядками” можна побачити реальну картину подій. Більш свіжий приклад: у 2002–2004 роках, аналізуючи новини телеканалу “1+1”, можна було простежити суперечність між офіційною інформаційною політикою

телеканалу та її реальною реалізацією. Формально дотримуючись “темників”, журналісти телеканалу подавали велику кількість нібито позитивних сюжетів про провладні політичні сили і значну кількість негативу про опозицію. При цьому використання методу дослідження контекст-аналізу показувало, нібито йде масована агітація за провладні сили (велика кількість позитивних згадувань провладних політичних сил і їх лідерів) і масована антиреклама опозиції (щодо опозиційних сил і лідерів переважали сюжети у критичному контексті). Водночас, особисті симпатії журналістів були на боці опозиційних політичних сил, тому критичні матеріали про них демонстративно і явно подавалися як замовні – холодним тоном і без “вкладання душі” в ці матеріали. З міміки на обличчях телеведучих, тону їх голосу вдумливий глядач розумів, що сюжет замовний, з “темника”, тож не варто йому довіряти. Так само з певною інтонацією скептицизму подавалися і замовні позитивні матеріали про провладні сили, тому в даному разі кількість “позитивних згадувань” аж ніяк не додавала рейтингу тим силам, які нібито масовано піарили. Спроба тотального контролю над інформаційним потоком телеканалу породжувала свою протилежність – фактичну відсутність контролю. Тож, наприклад, аналіз інформаційної політики ТК “1+1” у 2002–2004 роках лише з використанням наукового методу конвент-аналізу без застосування філософських принципів діалектики не дасть адекватного результату. Тут потрібно досліджувати всі суперечливі сторони явища, виявити причини цих суперечностей, їх розвиток, наслідки, роль у формуванні інформаційної політики телеканалу, і, зрештою, їх вирішення.

Важливу роль у структурі діалектичного методу відіграють категорії і закони діалектики. *Категорії діалектики* – це поняття, які відображають найбільш загальні й істотні властивості, сторони, зв’язки, відносини предметів і явищ реальної дійсності і пізнання. Основні категорії діалектики – причина і наслідок, сутність і явище, одиничне і загальне, зміст і форма, необхідність і випадковість тощо – є гранично загальними і тому застосовуються у процесі пізнання до всіх без винятку явищ дійсності.

Категорії і закони діалектики є відображенням реального світу, і у свідомості людини за своїм змістом мають об’єктивний характер.

Вони є відображенням загальних закономірностей природи і суспільства. Об'єктом для всіх категорій і законів діалектики є реальний світ. Водночас, категорії і закони діалектики за своєю формою мають суб'єктивний характер, тому що їх носієм є людина. Оскільки у світі всі явища взаємозалежні, змінюються, розвиваються, то і категорії й закони діалектики нерозривно пов'язані між собою і являють собою цілісну, динамічну, гнучку систему, що постійно розвивається.

Загальний зв'язок предметів і явищ реального світу відображається за допомогою *законів діалектики*, головним з яких є *закон єдності і боротьби протилежностей*. Він відображає джерело розвитку – суперечність як взаємозв'язок і взаємозумовленість протилежностей. Розвиток постає як процес виникнення, загострення і розширення різноманітних суперечностей, серед яких головну, визначальну роль відіграють внутрішні суперечності того чи іншого предмета або явища. При цьому протилежності – це такі сторони предметів і явищ реального світу, які нерозривно пов'язані між собою і взаємно передбачають один одного, але, водночас, взаємно виключають один одного. До протилежностей можна зарахувати, наприклад, такі явища і процеси, як матеріальне й ідеальне, прогрес і регрес, позитивне і негативне тощо.

У журналістикознавстві мабуть найбільшим поєднанням єдностей і протилежностей є сам журналіст, в якому прагнення зробити сенсаційний матеріал бореться з відповідальністю і моральними “гальмами”; ідеальне прагнення донести до людей об'єктивну інформацію – з матеріальною необхідністю заробляти на життя; ідеальне бажання зробити якісний матеріал – з обмеженими умовами роботи або браком досвіду чи професіоналізму тощо. Крім того, на це накладаються внутрішні суперечності розвитку суспільства в цілому і сфери функціонування масової інформації, зокрема.

Ще одним важливим законом діалектики є *закон взаємного переходу кількісних і якісних змін*, який розкриває механізм розвитку через поступове нагромадження кількісних змін, які у певний момент із необхідністю спричиняють якісні перетворення, виникнення нової якості, що, своєю чергою, впливає на характер і темпи кількісних змін.

Дію цього закону можна простежити навіть на розвитку самого українського журналістикознавства. Накопичення протягом першої половини ХХ ст. різноманітних знань про вітчизняне журналістикознавство у 50–60-х роках того самого століття дало якісну зміну – диференціацію науки про журналістику на теорію й історію журналістики. Потім – знову півстоліття накопичення досліджень, і 2000 р. настає наступний знаковий якісний стрибок: українська школа журналістикознавства та теорії масової комунікації затверджена вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка і включена до переліку наукових шкіл.

Велике значення для наукового розуміння спрямованості розвитку має *закон заперечення заперечення*, який відображає поступальний, спадкоємний, циклічний характер розвитку предметів, явищ і процесів. Цей закон засвідчує, що поступальний розвиток має форму спіралі і повторює на вищому ступені розвитку деякі властивості нижчого. Розвиток постає як процес, який ніби повторює пройдене, але на більш високому ступені. Тут кожен цикл виступає як виток у розвитку, а спіраль – як ланцюг циклів. Приклади: теза (твердження) – антитеза (діалектичне заперечення) – синтез (єдність тези й антитези); теорія – практика – нова теорія.

Необхідність застосування цього принципу в українському журналістикознавстві можна показати на прикладі дослідження становлення свободи слова в українських ЗМІ часів незалежності: майже повна свобода слова початку 1990-х років змінилася політичними обмеженнями, які набули максимального піку у 2002–2004 роках. Потім – рік свободи, за яким новий виток залежності: спочатку від грошей (перехід від “темників” до “джинси”, коли замість суто політичних замовлень ЗМІ перейшли до виконання замовлень за гроші), а з наближенням нових президентських виборів – знову виток залежності від політики. Таким чином, на початок 2009 р. провідні українські телеканали і друковані видання стали схожі на себе самих у 2004 р., хоча формат подавання матеріалів і методи пропаганди все ж дещо змінилися – тобто це не рух по колу (точне повторення минулого), не рух по прямій (лише від залежності до свободи), але рух по спіралі (повторення певних елементів минулого на новому рівні).

Принципи, закони і категорії діалектики відображають істотні загальні закономірні зв'язки реальної дійсності і у своїй сукупності являють собою діалектичний метод пізнання і перетворення дійсності. Будучи загальною методологічною основою пізнання і практики, система елементів діалектики постійно поглиблює і збагачує свій зміст під час розвитку матеріальної і духовної культури. Звичайно, діалектичний метод не можна зводити до універсальних логічних схем із заздалегідь визначеними кроками дослідження. Проте цей метод безперечно сприяє адекватному збагненню предмету чи явища, вказує правильний шлях і допомагає визначитися з вибором наукових методів подальшого дослідження.

У процесі пізнання досить часто застосовують також *метафізичний метод, який, однак, нині є менш поширеним у наукових колах*. Термін “метафізика” був запроваджений до обігу коментатором філософії Аристотеля Андроніком Родоським. Розташувавши після фізики ті праці Аристотеля, в яких йшлося про загальні питання буття і пізнання, він назвав їх “метафізика”.

У сучасному суспільствознавстві поняття “метафізика” має три основних значення: 1) філософія як наука про загальне, вихідним праобразом якої було вчення Аристотеля; 2) онтологія як вчення про буття як таке; 3) філософський спосіб мислення і пізнання, що протиставляється діалектичному методу як своєму антиподові. Найбільш характерною рисою метафізики є однобічність, абсолютизація одного з боків процесу пізнання. Метафізичний спосіб пізнання абсолютизує окремі моменти, форми, етапи пізнавального процесу (ідеалізм, сенсуалізм, раціоналізм, емпіризм, догматизм, релятивізм, софістика, еkleктика тощо). На відміну від діалектики, метафізика пропонує розглядати розвиток як рух по прямій (лише прогрес) або як вічний рух по колу тощо.

Метафізичний спосіб пізнання був актуальним за давніх часів, коли людям були потрібні пояснення суті предметів і явищ, які не вимагали цілісних і багатобічних знань про всесвіт як складну взаємопов'язану систему. Відтоді, як наука значною мірою просунулася у своєму розвитку, метафізика постійно зазнає критики з боку провідних філософів і науковців. Тим не менш вона продовжує приваблювати своїм абсолютизмом, можливістю дати істинне (з точки зору метафізики) знання у тих галузях, в яких позиції науки

поки що безсилі, а також певним авантюризмом, адже вільний політ думки, звільнення її від “кайданів” загальновизнаних законів науки часом дають можливість по-свіжому поглянути на здавалося би звичні речі або на завдання, вирішення яких здавалося неможливим. Тим більше, що й сучасна наука у багатьох сферах не може дати обґрунтованих відповідей, обмежуючись лише гіпотезами, які виглядають не більше вірогідними, ніж метафізичні уявлення.

Для журналістикознавства метафізичний метод цікавий хоча б тієї точки зору, що журналістика посідає передове місце у дослідженні чогось нового, неординарного. Це зумовлено як новаторською суттю ЗМІ, їх інформаційно-просвітницькою роллю у житті суспільства, так і характерними особливостями журналістів як особливої суспільної групи. Журналіст не лише прагне чогось нового, свіжого, такого, що суперечитиме прийнятим правилам і устоям, а й вважає за свій обов’язок розкривати споживачу інформації нові грані існування, давати можливість поглянути на світ іншими очима, під іншим кутом зору. Це часто-густо вимагає метафізичного абсолютизму, оскільки журналіст, який сумнівається сам, не зможе зацікавити і переконати свого читача чи глядача. Водночас, використання метафізичного методу не має супроводжуватися ігноруванням власної відповідальності як журналіста, так і науковця-журналістикознавця за результати своєї праці.

Перед українською науковою школою журналістикознавства, як перед досить молодою наукою, стоїть низка серйозних завдань, серед яких – розроблення методології дослідження українського журналістикознавства, дослідження можливостей застосування тих чи інших методів у журналістикознавстві. Лише правильно обраний метод дослідження й адекватне його застосування є необхідною умовою успіху наукового дослідження. При цьому методологію потрібно досліджувати і використовувати комплексно – від філософських до загальнонаукових, спеціальних міждисциплінарних методів, адже лише таким чином можливо дослідити всі аспекти предмету чи явища. Повною мірою це стосується журналістикознавства, адже, як відзначає А.Москаленко, “сучасна газета наповнена філософським, психологічним, економічним, політологічним змістом, матеріалами, взятими з точних наук тощо. Наука про пресу теж не може бути відокремленою від суміжних суспільних

і гуманітарних наук... Вивчення преси вимагає об'єднаних зусиль філософських, історичних, лінгвістичних і літературознавчих дисциплін і використання їх методів" [2, 32–33]. При цьому, важливість застосування філософських методів дослідження зумовлюється їх універсальним характером; саме вони дають можливість досліднику визначити генеральну стратегію і найбільш загальні регулятиви дослідження. Застосування філософських методів допомагає досліднику правильно розставити акценти, визначити загальне спрямування і хід дослідження, вже на перших його етапах уникнути концептуальних помилок і правильно підібрати загальнонаукову і спеціальну методологію дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Кравець А.С.* Методологія науки. – Воронеж, 1991.
2. *Москаленко А.З.* Вступ до журналістики. – К., 1998.
3. *Різун В.В., Трачук Т.А.* Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства. – К., 2005.

Хилько М.М. Філософські методи у дослідженні журналістикознавства.

У статті аналізується актуальність використання в українських журналістикознавчих дослідженнях філософських методів, зокрема принципів, категорій і законів діалектики.

Ключові слова: журналістикознавство, методологія, філософські методи, діалектика, принципи діалектики, закони діалектики, метафізика.

Хилько М.М. Философские методы в исследовании журналистикознания.

В статье анализируется актуальность использования в украинских журналистикознавательских исследованиях философских методов, в частности принципов, категорий и законов диалектики.

Ключевые слова: журналистикознание, методология, философские методы, диалектика, принципы диалектики, законы диалектики, метафизика.

Khylko M. Philosophical methods in journalistic researches.

Actuality of use of philosophical methods, especially dialectical principles, categories and rules in Ukrainian journalistic researches is analyzed in the article.

Key words: journalistic researches, methodology, philosophical methods, dialectic, dialectical principles, dialectical rules, metaphysics.